

مهر آموزشگاه	روز: شنبه تاریخ: ۱۴۰۱ / ۶ / ساعت: زمان: ۷۵ دقیقه آزمون: علوم و فنون ادبی ۱، نوبت شهریور	به نام خدا اداره کل آموزش و پرورش استان اداره آموزش و پرورش شهرستان دبیرستان دبیر:	نام: نام خانوادگی: نام پدر: پایه: دهم رشته: ادبیات و علوم انسانی
	بارم	نمره با عدد: نمره با حروف:	تصحیح: ردیف:

۱	مبانی تحلیل متن ، تاریخ ادبیات و سبک شناسی (۴ نمره) ۱- درست یا نادرست بودن سوالات زیر را مشخص کنید. (هر مورد ۰/۲۵) الف) اساسی ترین عامل پیدایی شعر عاطفه است. ب) فرمان ها و نامه های شاهان هخامنشی به خط پهلوی نوشته شده است. ج) حماسه ملی ایران و شعر حماسی با فردوسی به اوج رسید. د) قالب عمده شعر دوره سبک خراسانی قطعه است.		درست درست درست درست	نادرست نادرست نادرست نادرست
---	---	--	------------------------------	--------------------------------------

۱	۲- هر یک از موارد گروه «الف» را به مورد مناسب در گروه «ب» وصل کنید. (هر مورد ۰/۲۵)			
	گروه «الف»	گروه «ب»		
	۱- به انتقال بهتر احساس و عاطفه کمک می کند.	خواجه عبدالله انصاری		
	۲- زبان رسمی دوره ساسانی است.	شاهنامه ابو منصور		
	۳- به دست عده ای از دانشوران خراسان نوشته شد موضوع آن تاریخ گذشته ایران است.	پهلوی		
	۴- نثر موزون را به کمال رساند	وزن و آهنگ		

۱	۳- گزینه درست را انتخاب کنید. (هر مورد ۰/۲۵) الف) شعر پارسی در این دوره به دست بنیان نهاده شد به همین دلیل او را پدر شعر فارسی می گویند. ۱- عنصری ۲- فرخی ۳- رودکی ۴- منوچهری ب) نام دیگر سبک خراسانی است. ۱- سامانی ۲- عراقی ۳- هندی ۴- بازگشت ج) ویژگی اصلی نثر موزون به کارگیری است. ۱- واج آرایی ۲- سجع ۳- جناس ۴- تشبیه د) کتاب کلیله و دمنه اثر کیست؟ ۱- فردوسی ۲- ناصر خسرو ۳- سعدی ۴- نصرالله منشی			
---	--	--	--	--

۰/۵	۴- سبک شناسی نثر بهار از نظر دوره های تاریخی را نام ببرید. (دو مورد)
-----	--

۰/۵	۵- عوامل مهم پیشرفت و گسترش زبان و ادبیات فارسی در قرن سوم و میانه قرن پنجم را بنویسید. (دو مورد)
-----	---

۱	موسیقی شعر (۶ نمره) ۱- برای هر کدام از الگو های زیر یک مورد مثال بنویسید الف) «صامت + مصوت بلند» ب) صامت + مصوت کوتاه:	
---	--	--

۱	۲- برای کاربرد گونا گونا گون (صامت، مصوت) واج زیر نمونه ای بنویسید. «و» صامت: مصوت:	
---	---	--

۰/۵	۳- واژه «رهایی» را به خط عروضی بنویسید و مرز هجا های آن را مشخص کنید. صامت و مصوت های واژه «خوبان» را بنویسید (۰/۵)
-----	--

۱	۴-واژه زیر را یک بار با حذف همزه و بار دیگر با همزه بنویسید. سرآمد: (با حذف همزه)..... سرآمد:(با همزه).....
۲	۵-بیت زیر را درست بخوانید و با خط عروضی بنویسید.سپس مرز هجاها را مشخص کنید و زیر هر هجا علامت آن را بگذارید. « بر سر آنم که گر زدست برآید دست به کاری زخم که غصه سر آید»
	زیبایی شناسی (۶ نمره)
۱/۵	۱-در بیت زیر واج آرایبی را بیابید. « سرو را بین بر سماع بلبلان صبح خیز همچو سرمستان به بوستان، پای کوب و دست زن»
۱/۵	۲-در بیت زیر آرایه تکرار(واژه آرایبی) را بیابید بی عمر زنده ام من و این بس عجب مدار روز فراق را که نهد در شمار عمر»
۰/۷۵	۳-عبارت زیر را می توان مسجع نامید ؟ دلیل خود را بنویسید. پادشاهی او راست زیننده، خدایی او راست در خورنده، بلندی و برتری از درگاه او جوی و بس.
۰/۷۵	۴-در عبارت زیر سجع را بیابید و نوع آن را بنویسید. محبت را غایت نیست از بهر آنکه محبوب را نهایت نیست.
۱	۵-کدام بیت از نظر کاربرد سجع ارزش موسیقایی بیشتری دارد؟دلیل آن را بنویسید. الف) هم عقل دویده در رکابت هم شرع خزیده در پناهت ب) ما برون را ننگریم و قال را ما درون را بنگریم و حال را
۰/۵	۶-در بیت زیر ردیف را مشخص کنید. «در پیش بی دردان چرا فریاد بی حاصل کنم گر شکوه ای دارم زدل، با یار صاحب دل کنم»
۱/۵	۷- با توجه به بیت زیر به سوالات پاسخ دهید. « نشود فاش کسی آنچه میان من و توست تا اشارات نظر نامه رسان من و توست» الف) ردیف را بیابید ب)واژه های قافیه را مشخص کنید ج) حروف مشترک و قاعده قافیه را بنویسید
۰/۵	۸-در بیت های زیر انواع جناس را مشخص کنید و نوع آن را بنویسید. الف) در دل عطش عشق خدایی ما راست دیوانه وصلیم و جدایی ما راست

نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)

۱- با توجه به این شعر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

آمد نَفَس صبح و سلامت نرسانید بوی تو نیاورد و پیامت نرسانید
یا تو به دم صبح، سلامی نسپردی یا صبحدم از رشک سلامت نرسانید
من نامه نوشتم به کبوتر بسپردم چه سود که بختم سوی بامت نرسانید
بر باد سپردم دل و جان تا به تو آرد زین هر دو ندانم که کدامت نرسانید
عمری است که چون خاک جگر تشنه عشقم و ایام به من جرعه جامت نرسانید
خاقانی، از این طالع خود کام چه جوئی؟ کاو چاشنی کام به کامت نرسانید

الف) دو ویژگی ادبی بنویسید. (۰/۵)

ب) کدام ویژگی‌های زبانی در شعر دیده می‌شود؟ (۰/۵)

ج) قلمرو فکری این غزل را بررسی کنید. (۰/۵)

۲- شعر زیر را از نظر ویژگی‌های قلمرو زبانی بررسی کنید. (چهارمورد) (۱)

جهانا جه بد مهر و بد خو جهانی چو آشفته بازار بازارگانی
به درد کسان صابری اندر و تو به بدنامی خویش همداستانی
به هر کار کردم تو را آزمایش سراسر فریبی، سراسر زبانی
و گر آزمایش صدار دیگر همانی همانی همانی همانی

۳- نمونه زیر را از نظر ویژگی سبکی بررسی کنید. (سه مورد)

۱/۵

شیخ ما را گفتند: ((فلان کس بر روی آب راه می‌رود!)) گفت: ((سهل است! چغزی وصعوه ای نیز بر روی آب می‌رود.))

گفتند: ((فلان کس در هوا می‌پرد!)) گفت: ((زغن و مگس نیز در هوا می‌پرد.))

گفتند: ((فلان کس در یک لحظه از شهری به شهری می‌رود!)) شیخ گفت: ((شیطان نیز در یک نفس از مشرق به مغرب می‌رود... این چنین

چیزها را چندان قیمتی نیست!))

مرد آن بود که در میان خلق بنشیند و بر خیزد و بخورد و بخسبد و بخرد و بفروشد و در بازار در میان خلق دست و داد کند و زن خواهد و با خلق در آمیزد و یک لحظه از خدای غافل نباشد.